

ZAKENPRINS

Michiel Couzy & Maarten van Dun

Zakenprins

De jacht naar succes van
Bernhard van Oranje

2021

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM

Copyright © 2021 Michiel Couzy & Maarten van Dun
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Omslagillustratie gebaseerd op foto van Harmen de Jong
Foto Michiel Couzy © Hilde Harshagen
Foto Maarten van Dun © privéarchief
Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk
Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 031 2021 8

NUR 608

debezigbij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Zwart of wit laat zich gemakkelijk schilderen, maar moeilijker is 't juist weergeven van schakeeringen die daartusschen liggen, wanneer men aan waarheid gebonden is en dus noch te donker noch te licht mag kleuren.

– Multatuli, *Max Havelaar*

INHOUD

Inleiding 9

HOOFDSTUK 1

Van koninklijken bloede

'Het is als prins lastig om vrienden te maken' 15

HOOFDSTUK 2

De internetgekte

'Kom maar langs en neem die prins mee' 37

HOOFDSTUK 3

Entree in de vastgoedwereld

'We moeten het rondgerekend krijgen' 59

HOOFDSTUK 4

De pandjesprins

'Willem-Alexander is not amused' 75

HOOFDSTUK 5

Over porno en een radiostation

'Een paar dagen later donderde alles weer in elkaar' 87

HOOFDSTUK 6
Corruptie op de Balkan
'We hebben een prins' 117

HOOFDSTUK 7
Moraal versus afkomst
'Uit naam van de koningin' 149

HOOFDSTUK 8
Naar Zandvoort
'Ik kan niet geloven dat je mij zomaar van de baan reed' 171

HOOFDSTUK 9
Hoe de formule 1 naar Zandvoort kwam
'Ik kijk liever naar redenen om het wel te doen' 189

Dankwoord 225
Bibliografie 227
Stamboom 251
Zakelijke activiteiten 252
Illustratieverantwoording 259
Register 261

INLEIDING

Het hoge woord is eruit. Niet dat de boodschap een verrassing is, hij zag die eerlijk gezegd wel aankomen. Maar toch, even slikken. Bernhard van Oranje zit eind 2018 in zijn kantoor aan de Muiderstraat, hartje Amsterdam, met uitzicht op de Portugese Synagoge. Tegenover hem zitten zijn communicatieadviseurs die ook, zoals dat heet, zijn reputatie managen: Charles Huijskens, een ervaren rot in het vak, en zijn jongere collega Clemens Sassen. Bernhard ziet hen de laatste tijd vaker dan hem lief is. Sinds de media zoveel aandacht schenken aan zijn huizenbezit in Amsterdam, gaat hij door het leven als ‘pandjesprins’. De aanvankelijke verbazing van Nederlanders over zijn vastgoedbezit sloeg razendsnel om in verontwaardiging toen bleek dat hij, als lid van de koninklijke familie, bij de verhuur van zijn panden regels heeft overtreden. Sindsdien valt in de discussie over de oververhitte woningmarkt telkens zijn naam, met altijd die verwijzing naar zijn afkomst. Zelf begrijpt hij er niets van: hij heeft toch niets anders gedaan dan zoveel andere zakenmannen? Maar nu de storm eenmaal is opgestoken, gaat die niet meer liggen. Zijn auto is beschadigd, politici proberen zich ten koste van hem te profileren. Hij is belachelijk gemaakt in columns en op televisie en daarmee uitgegroeid

tot symbool van het grote graaien.

Zijn adviseurs zijn in deze bijeenkomst stellig: het komt niet meer goed met zijn reputatie. Het predicaat ‘pandjes-prins’ raakt hij niet meer kwijt. Misschien is het een idee, hebben zijn adviseurs al eens eerder gesuggereerd, dat hij de controversiële vastgoedportefeuille verkoopt en in plaats daarvan een goed doel opzet? Of dat hij afstand doet van zijn prinselijke titel, zodat hij die last niet meer meedraagt?

Die laatste vraag kan hij snel beantwoorden: geen sprake van! Daarvoor is zijn loyaliteit aan de koninklijke familie, zijn ouders, prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven en aan de koning, zijn neef Willem-Alexander, te groot. En wat zijn vastgoedportefeuille betreft: die is zijn pensioen!

Die hele affaire rondom zijn huizenbezit is al met al behoorlijk uit de hand gelopen. Alleen maar omdat hij een prins is, daarvan is Bernhard overtuigd.

Bernhard heeft altijd gedacht dat het goed zou komen met zijn reputatie als hij eenmaal bekend kan maken dat de formule 1 naar Nederland komt. De deal is bijna rond. Dan komt niet alleen de race, maar ook Max Verstappen, de populaire coureur, naar Nederland. Naar zijn circuit in Zandvoort. Het is een geschenk aan die miljoenen racefans in Nederland, aan Zandvoort, de economie, Amsterdam, het bedrijfsleven. Eigenlijk, als je er goed over nadenkt, een geschenk aan heel Nederland. Dan zien de mensen hem eindelijk eens in een ander licht: de man die een evenement van wereldformaat naar Nederland heeft gehaald. Eindelijk erkenning.

Maar nu zeggen zijn reputatiemanagers dat de missie om de formule 1 naar Nederland te halen meer kans maakt als Bernhard daarvan niet meer het gezicht is. Het proces is té

delicaat. Niet alleen Formula One Management, de organisatie achter de formule 1, moet worden overtuigd, ook de landelijke en lokale politiek. En daarna komt er vast gedoe met natuurorganisaties, die zich verzetten tegen racende auto's in de duinen. Het is gewoon niet handig als de pandjesprins in die lobby een zichtbare rol speelt. Hij is een te gemakkelijk doelwit voor tegenstanders. Zijn collega's bij het circuit hebben ook al geopperd om oud-coureur Jan Lamers naar voren te schuiven, waardoor Bernhard in de luwte komt te staan. Hij snapt de afwegingen, maar het voelt toch alsof ze hem iets afpakken; het moment waarop hij eindelijk bevestiging zou krijgen als zakenman van formaat.

Hij denkt aan zijn vader, Pieter van Vollenhoven, een warme en liefdevolle man die ook al het mikpunt was van spot. Van Vollenhoven was de eerste burger aan het hof, geen makkelijke rol. Het lukte hem nauwelijks om werk te vinden. Maar Van Vollenhoven heeft met zijn strijd voor een maatschappelijke functie wel de weg vrijgemaakt voor zijn vier kinderen, die allemaal hun eigen brood verdienen. Bernhard is vastbesloten die vrijheid ten volle te benutten. Het is een ereschuld aan zijn vader, dat ook, maar hij wil vooral geen leven leiden dat een schim is van wat het had kunnen zijn. Bernhard wil daarbij, zoals ieder mens, niet worden beoordeeld op zijn afkomst en familie, maar erkenning krijgen als individu.

Op dat gebied heeft Bernhard jr. een voorbeeld van wereldklasse. Zijn opa, prins Bernhard sr., toonde hem hoe plezierig het leven is als je zelf de regels maakt. Wie de privileges van zijn afkomst koppelt aan onafhankelijkheid en lef, maakt van een loden last juist een levensgroot voordeel.

Al die jaren speelt de jongste Bernhard een dubbelrol, die van prins én zakenman. Publiekelijk zegt hij altijd dat hij het liefst de zakenman loskoppelt van zijn afkomst; zijn succes als ondernemer heeft niets te maken met zijn familie. En toch weet hij wat de mensen denken als ze hem zien: de prins, de geluksvogel, de neef van de koning, de geprivilegieerde.

Natuurlijk, zijn naam opent deuren. Klanten vinden het nu eenmaal leuk als een prins over de vloer komt. Daar heeft hij gebruik van gemaakt, waarom ook niet? Als zakenman moet je je kansen grijpen.

Dit is het verhaal van een prins in zaken die worstelt met zijn plek in de wereld. Een ondernemer die bewust de familienaam ‘Van Oranje’ voert, trouw Koningsdag viert met de familie, maar die zijn afkomst verder zo veel mogelijk buiten beschouwing wil laten. Een man die na een indrukwekkend herstel van kanker de schroom van zich afwerpt en nog nadrukkelijker zijn eigen lot in handen neemt. Hoe gaat hij met zijn dubbelrol om? Wat drijft de zakenman en in hoeverre heeft hij profijt en last van zijn afkomst?

Dit boek gaat over de zakelijke carrière van Zijne Hoogheid Prins Bernhard van Oranje-Nassau, Van Vollenhoven. Het is nadrukkelijk geen boek over de koninklijke familie, de prinsen en prinsessen. Als journalisten van *Het Parool* schreven wij, de auteurs van dit boek, artikelen over het huizenbezit van prins Bernhard en zijn overtredingen van de huurregels. Die publicaties maakten veel los, meer dan wij konden bevroeden. Hij kreeg het predicaat pandjesprins, nooit van ons overigens.

De belangstelling voor Bernhard is groot, merken wij. In hem zijn vraagstukken uitvergroot over ethisch zakendoen en maatschappelijke verantwoordelijkheid, of hij dat nu wil of niet. Hoe kijkt Nederland naar de zakenprins? Zijn we blij met een lid van de koninklijke familie dat zijn eigen brood verdient, of vinden we dat een prins binnen de lijnen moet kleuren? De ambitie waarmee Bernhard zijn droom najaagt, maakt hem bij vlagen roekeloos. Hij zoekt de grenzen op en doet in binnen- en buitenland zaken met partners van wie de reputatie aantoonbaar is besmet. Dit werpt de vraag op wanneer de jacht naar succes van een eierzuchtige prins botst met zijn afkomst en verantwoordelijkheid.

Voor dit boek hebben we bijna honderd gesprekken gevoerd. Met vrienden van Bernhard, oud-collega's, zakenpartners, adviseurs, werknemers, deskundigen, politici. Gelukkig waren veel mensen bereid met ons te praten, meestal op voorwaarde van anonimiteit. Zij waren onmisbaar voor een beter inzicht in de drijfveren van Bernhard. Daarnaast hebben we duizenden documenten doorgespit die via diverse Wob-procedures zijn binnengekomen, plus die van een parlementair onderzoek in Oostenrijk. Verder hebben we gebruikgemaakt van krantenarchieven in Nederland en Servië, gerechtelijke vonnissen, het kadaster, de Kamer van Koophandel, juridische documenten in Nederland en Servië en het rijke archief van Beeld en Geluid.

Ons doel is om een zo eerlijk en compleet mogelijk beeld te schetsen van de zakenprins Bernhard van Oranje. Dat hebben we met open vizier gedaan. We hebben hem diverse malen benaderd met de vraag of hij wil meewerken aan dit

boek. Deze verzoeken zijn keer op keer, via zijn assistente, afgewezen. Waarom? We hebben geen officiële reden mogen vernemen, maar we vermoeden dat onze publicaties in *Het Parool* over zijn huizenaffaires een belangrijke rol hebben gespeeld in de afwijzing.

Dat blijkt ook uit Bernhards opmerkingen tegen Ronald Ockhuysen, toenmalig hoofdredacteur van *Het Parool*, tegen wie hij tijdens een borrel op het Rembrandtplein in Amsterdam zei: ‘Die journalisten van jou zijn nu weer bezig aan een boek.’ Ockhuysen opperde om eens met de auteurs kennis te maken, maar daar voelde hij niets voor. ‘Ik weet al welke kant het opgaat,’ zei Bernhard. ‘Het wordt toch een kutboek.’

HOOFDSTUK 1

Van koninklijken bloede

‘Het is als prins lastig om vrienden te maken’

Waar ze ineens vandaan komen, weet niemand, maar in het voorjaar van 2019 hangen ze overal in Amsterdam: posters met daarop het hoofd van prins Bernhard van Oranje. Het portret bestaat uit slechts enkele lijnen, maar de prins is duidelijk herkenbaar, al was het maar vanwege zijn buitenproportionele bril. De posters zijn het werk van de Amsterdamse ontwerper Yuri Veerman, die een statement wil maken tegen de ‘uitverkoop’ van de stad, waar beleggers met veel geld woningen opkopen en de toeristenindustrie de binnenstad heeft overgenomen. De rode achtergrond geeft de poster een activistisch trekje. Daarop zijn in het wit de contouren van de prins zichtbaar. Het is een eenvoudige, maar doeltreffende poster, met de tekst, in het rood uiteraard: ‘nu in Amsterdam, Prins Bernhard. De prins met 349 huizen, Geen sprookje.’ En daaronder de naam van de website vanwieisdestad.amsterdam.

Elke dag als Bernhard zijn woning in het centrum van Amsterdam verlaat, komt hij zichzelf tegen op de muren en de zuilen. Wildplakkershumor: zo veel mogelijk posters ophangen rond zijn huis. De golf aan posters in de stad is het hoogtepunt, of dieptepunt, van de publicitaire ramp waarin

Bernhard vanaf eind 2017 verzeild is geraakt. In anderhalf jaar tijd is hij uitgegroeid tot nationale huisjesmelker en het symbool van beleggers die goud verdienen op de oververhitte Amsterdamse huizenmarkt. De aandacht van media is enorm. Columnisten leven zich uit, zoals cabaretier Youp van 't Hek, die hem in *NRC Handelsblad* omschrijft als 'maf-fiose vastgoedprins'. Politici, lokaal en nationaal, gebruiken Bernhard om zich te profileren. Hij wordt diverse keren belachelijk gemaakt in het populaire tv-programma *Zondag met Lubach*. Meer dan een miljoen Nederlanders zien hoe hij wordt neergezet als een kapitalist die huizen wegkaapt voor de neus van jonge woningzoekenden.

Prins Bernhard junior is geen gewone prins meer, ook geen zakenprins of zelfs internetprins. Hij gaat voortaan door het leven als 'pandjesprins'. Toen zijn grootvader Bernhard senior, die in de jaren zeventig een constitutionele crisis veroorzaakte door steekpenningen aan te nemen, rondreed in zijn groene Ferrari, kon het volk wel glimlachen om die ondeugende, maar charmante prins met zijn snelle auto's.

Als Bernhard jr., die huizen verhuurt, in dezelfde wagen door de stad rijdt, wordt hij uitgemaakt voor patser. Zijn spiegels zijn vernield, zijn kinderen krijgen het te horen op het schoolplein. Hij heeft duidelijk minder krediet dan zijn beroemde grootvader en naamgenoot.

Bernhard jr. is naar eigen zeggen niet vernoemd naar zijn opa, maar naar diens vader, die door het leven ging als Bernhard ('Bernie') van Lippe. Niettemin zijn er meer overeenkomsten tussen kleinzoon en opa dan alleen hun naam en liefde voor auto's. Ze begeven zich graag in zakelijke kringen, houden van luxe, hebben geen geduld voor geneuzel en be-

schouwen regeltjes als rekkelijk. Ze zijn allebei prins en hebben een dubbele houding ten aanzien van deze titel: een lust als die deuren opent, een last als die leidt tot aandacht en gezeur. Beiden zoeken hun eigen positie binnen het koningshuis, waarin ze zo min mogelijk last hebben van het keurslijf.

Prins Bernhard Lucas Emmanuel van Oranje-Nassau, Van Vollenhoven komt op eerste kerstdag 1969 ter wereld in een ziekenhuis in Nijmegen. Hij is de tweede zoon van prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven, na zijn broer Maurits (1968). ‘We gaan door tot we een meisje hebben,’ verkondigt zijn vader na de geboorte tegen journalisten. Deze grap is hem, zo geeft hij later toe, niet in dank afgenomen door zijn schoonfamilie: te populair. Hoe dan ook, Pieter komt zijn belofte niet na, want Bernhard krijgt er geen zussen, maar nog twee broers bij: Pieter-Christiaan, geboren in 1972, en Floris in 1975. Bernhard is nauwelijks uit de luiers als zijn lidmaatschap van het Koninklijk Huis ter discussie staat. Het kabinet-Biesheuvel wil de kinderen van Margriet dit lidmaatschap ontnemen, want dat kost te veel geld, vooral vanwege de beveiliging. Bovendien zijn er meer dan voldoende troonopvolgers. Maar het kabinet stuit op verzet van toenmalig koningin Juliana, die opkomt voor haar kleinkinderen en vreest voor een tweedeling in A-prinsen en B-prinsen. De vier zonen blijven lid van het Koninklijk Huis en daarmee in de lijn van de troonopvolging.

De broers groeien op in Apeldoorn, in eerste instantie in de Oostvleugel van Paleis Het Loo, dat in 1685 is gebouwd door stadhouder Willem III, en na zijn kroning tot koning van Engeland flink is uitgebreid. Het was in de tijd dat Eu-

ropese machthebbers hun eigen versie ambieerden van het beroemde paleis in Versailles, dat door de Franse Zonnekoning Lodewijk xiv was uitgebouwd tot een jaloersmakend symbool van zijn heerschappij. Het Loo wordt eeuwen later nog altijd door citymarketeers aangeprezen als ‘het Versailles van Amsterdam’, ook al ligt het bijna negentig kilometer van de hoofdstad.

De Van Vollenhovens zijn de laatste bewoners van het paleis. In 1975 verhuizen ze naar Huis Het Loo, dat Pieter en Margriet driehonderd meter verderop hebben laten bouwen. Het paleis krijgt de functie van museum.

De prinsen kijken terug op een gemoedelijke jeugd in een warm gezin. Ze hebben betrokken en lieve ouders, die weliswaar veel werken maar op belangrijke momenten altijd aanwezig zijn. In huis gelden duidelijke regels. Ze moeten op tijd thuis zijn en wie vloekt moet zijn mond wassen met zeep. De broers gaan naar school in Apeldoorn en hun favoriete sporten zijn hockey en judo, zoals van zoveel andere Nederlandse kinderen.

De jonge prinsen ontwikkelen een zekere achterdocht tegen leeftijdgenoten die hen vriendschappelijk benaderen: is die toenadering gemeend of heeft die te maken met hun afkomst? ‘Het is lastig om vrienden te maken,’ aldus Pieter-Christiaan in een tv-interview met het hele gezin naar aanleiding van het 25-jarig huwelijk van Pieter en Margriet. ‘Veel kinderen willen toch langskomen omdat we Van Oranje heten. Daar prik je wel doorheen, maar het is vervelend.’ Maurits zegt zich niet op zijn gemak te voelen op de middelbare school, het Veluws College met 1600 leerlingen. ‘Ze zien ons op tv en dan blijven ze toch even kijken. Als je jong bent,

is dat vervelend.’ Ook de beveiligers om hen heen vallen op. De meisjes in Apeldoorn worden, zo gaat het verhaal, extra mooi aangekleed als de prinsen op een feestje aanwezig zullen zijn.

Margriet is de jongere zus van kroonprinses Beatrix, die in 1980 haar moeder Juliana opvolgt als koningin. Ze is tijdens de Tweede Wereldoorlog geboren in Canada, als de derde dochter van Juliana. Als oudere zus Irene haar rechten op de troon verliest vanwege haar huwelijk met de Spanjaard Carlos Hugo, schuift Margriet een plekje op in de rangorde en is ze een tijd ‘reserve-koningin’. Ze bekleedt verschillende maatschappelijke functies, maar is toch vooral bekend als de trouwe steun en toeverlaat van Beatrix, die haar rol in het koningshuis zeer serieus neemt.

In Huis Het Loo, dat bekend komt te staan als ‘Bastion Apeldoorn’, groeit een echt jongensgezin op en dat betekent de nodige competitie tussen de zoons, die elkaar op allerlei vlakken proberen af te troeven. Dat leidt nog wel eens tot ruzies, die over het algemeen snel weer voorbij zijn. ‘Mijn ouders zeggen altijd: je moet alles uitspreken. Dat maakt het makkelijk, want dan vliegt alles in één keer over tafel. Er blijven geen dingen liggen,’ zegt Bernhard.

Maar over dit gelukkige gezin hangt ook een schaduw. Pieter van Vollenhoven heeft het lastig als de eerste burger aan het hof. Hij moet zich bewijzen bij zijn schoonfamilie, want met name de statusgevoelige Beatrix vindt dat het koningshuis afstand moet bewaren tot het volk. Ook heeft Van Vollenhoven moeite om werk te vinden dat bij zijn status past. Dit alles raakt hem en zijn gezin, dat loyaal is met deze warme, vriendelijke vader en echtgenoot.

Pieter van Vollenhoven is in 1939 geboren in Schiedam, als zoon van zijn naamgenoot en van Jacoba Gijsbertha Stuyling de Lange. Hij is weliswaar niet van koninklijken bloede, maar wel van gegoede komaf, zowel van vaders- als van moederskant. De Van Vollenhovens én de De Langes zijn opgenomen in het Nederland's Patriciaat, waartoe niet-adellijke, maar wel vooraanstaande families behoren die vaak op de voorgrond treden, bijvoorbeeld als bestuurder of zakenman. Deze geslachten zijn daarom op eigen verzoek vermeld in het zogenoemde Blauwe Boekje.

Pieter van Vollenhoven werkt al op jonge leeftijd mee in het bedrijf van zijn vader, Bingham, leverancier van dekzeil, touw, vlaggen en masten, veelal aan klanten in de Rotterdamse haven. Het is nog steeds een naam in Schiedam. Van Vollenhoven gaat rechten studeren in Leiden, waar Margriet dezelfde studie volgt. Hij zit in het bestuur van Minerva, het Leidsch Studentencorps en de voorzitter nodigt de studerende prinses uit voor een vijfdaags lustrum in Wageningen. Dat is in 1962. Van het een komt het ander, al gaat dat niet helemaal vanzelf. Op het moment dat de koninklijke entourage merkt dat de twee elkaar meer dan leuk vinden, mogen Pieter en Margriet elkaar alleen nog maar op zondagmiddag zien, onder toezicht. Uitgaan en dansen zijn dan taboe. 'De filosofie was dat ik eerst maar eens moest afstuderen, vervolgens de militaire dienst inging en daarna een baan zou vinden, in de veronderstelling dat de liefde dan wel over zou zijn,' zegt Van Vollenhoven daar later over. Maar als een lokale krant lucht krijgt van de romance en dreigt met publicatie, wordt met gezwinde spoed een verloving in elkaar gezet. Dat Van Vollenhoven dan in het gips zit door een skiongeval,

doet niet ter zake. Hij moet maar even op zijn tanden bijten, want er is haast: liever een burger dan een schandaal aan het hof.

Pieter van Vollenhoven krijgt, zacht gezegd, geen warm welkom. Prinsessen horen tenslotte met een prins te trouwen, al zou je kunnen zeggen dat er al langer sprake is van een glijdende schaal. Zijn schoonvader Bernhard behoort tot een klein Duits vorstendom, dat na de Eerste Wereldoorlog in verval is geraakt. Zijn zwager Claus, echtgenoot van Beatrix, is van laagadellijke komaf. Maar goed, daar kon de familie nog mee thuiskomen; bij Van Vollenhoven, die niet van adellijke komaf is, ligt dat anders. Ook in zijn eigen familie ondervindt hij weerstand tegen het voorgenomen huwelijk met een prinses. Te hoog gegrepen, vindt zijn vader, tevens vogelliefhebber: een mus moet niet met een merel trouwen. Desondanks treden Pieter en Margriet op 10 januari 1967 in het huwelijk in Den Haag. Margriet vraagt en krijgt toestemming van het parlement en later blijkt dat het huwelijk niet door was gegaan als die was uitgebleven. Zo is ze tenslotte opgevoed; de plicht voor de samenleving is belangrijker dan de liefde.

De eerste tien jaar van het huwelijk zijn lastig voor Van Vollenhoven, die te maken krijgt met argwaan van zijn schoonfamilie, tegenzin van zijn eigen ouders, ongelooft onder vrienden en scepsis van het volk, dat niet gewend is aan een gewone Nederlander in het Oranjesprookje. Hij is goed opgeleid, komt uit een hardwerkend gezin en wil zelf ook graag aan de slag. Ondernemen, zoals zijn vader: hij had het graag gewild, maar dat is vanwege de risico's op reputatieschade niet te combineren met zijn rol als echtgenoot van

een prinses. Terwijl Margriet omhoogklimt tot vicevoorzitter van het Rode Kruis, waar ze ooit begon als vrijwilligster, zit Van Vollenhoven thuis te kniezen.

De werkloze echtgenoot groeit uit tot mikpunt van spot. Koot en Bie nemen hem op de hak in hun veelbekeken tv-programma. Een bekende sketch is die waarin Wim de Bie, met enorme flaporen, als ‘mr. P.’ plaatsneemt achter de piano en het lied ‘I wanna fuck you’ ten gehore brengt, dat volgens de ondertiteling ‘ik vind je leuk’ betekent. Ook André van Duin imiteert ‘PvM’ – Piet van Margriet – met extreem grote oren op zijn hoofd.

Van Vollenhoven doet zijn uiterste best om zijn schoonfamilie, met name schoonzus Beatrix, te overtuigen van zijn kunnen, maar zoekt ook de schijnwerpers op een manier die de twijfels in het Koninklijk Huis alleen maar doen toeneemen. Zijn piano-optredens met de ‘gevleugelde vrienden’ Louis van Dijk en Pim Jacobs zijn tot daaraan toe. Maar op oudejaarsavond 1971 betreedt hij als toeschouwer ‘spontaan’ het podium tijdens een show van cabaretier Seth Gaaikema om op de vleugel het lied ‘Nooit meer doen’ te spelen. Het publiek zingt enthousiast mee, maar op Paleis Soestdijk vinden ze het optreden toch wat al te populair. Van Vollenhoven neemt ook een plaat op met Demis Roussos en Vicky Leandros – ‘Je t’aime mon amour’ en ‘Caught by a lying smile’ – niet bepaald de smaak van Beatrix, die meer van de ‘hogere’ kunsten is.

Van Vollenhoven heeft, net als zijn schoonvader en zijn zoon Bernhard jr., een dubbele houding ten aanzien van het koningshuis. Aan de ene kant wil hij erbij horen en niet te-

leurstellen, aan de andere kant wil hij ook een buitenstaander blijven, een man van het volk die zijn eigen geld verdient.

Maar tot zijn grote frustratie wordt hij onderschat. 'Als je trouwt met een prinses, dan kun je ineens niets meer. Als je iets zegt, hebben anderen de tekst geschreven. Als ik speel, heeft Louis de noten gedraaid. Heel moeilijk om tegen dat imago te vechten,' zegt hij in een televisie-interview. Zijn eindeloze zoektocht naar een baan leidt tot een vermelding op de bekende (Be)scheurkalender van Koot en Bie – weer zij: 'De heer Van Vollenhoven is gisteren benoemd tot directeur van een stichting die zich bezig zal houden met het zoeken naar een passende werkring voor de heer Van Vollenhoven.'

Uiteindelijk benoemt minister Tjerk Westerterp hem in 1977 tot voorzitter van de Raad voor de Verkeersveiligheid, later omgedoopt tot de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Een ommekeer, verzucht hij. 'Toen ik vertrouwen kreeg, is mijn leven erg veranderd.' Hij gaat vol energie aan de slag, vindt zijn weg en zet de raad op de kaart. Als het nodig is, uit hij als voorzitter kritiek op de politiek en neemt daarbij geen blad voor de mond. Het levert Van Vollenhoven eindelijk erkenning op, niet alleen binnen de familie, maar ook bij het volk. Hij staat ergens voor en ontpopt zich als een kritische voorzitter die onafhankelijk opereert, ondanks zijn lidmaatschap van het Koninklijk Huis. Hij heeft zijn plek gevonden.

Later, als hij in *de Volkskrant* terugblijkt op deze roerige tijd, noemt Van Vollenhoven zijn huwelijk 'de beste fout die hij ooit heeft gemaakt'.

Prinses Margriet en Van Vollenhoven bouwen in de loop der jaren een hechte band op met Beatrix, bij wie de argwaan jegens haar volkse zwager langzaam verdwijnt. Hij mag dan

wel van burgerlijke afkomst zijn, maar veroorzaakt tenminste geen gedoe. De familie heeft haar handen vol aan andere aangetrouwden, zoals Bernhard sr., Carlos Hugo van tweede zus Irene en de katholieke Jorge Guillermo van jongste zus Christina. Beatrix kan de steun van Margriet en Van Vollenhoven goed gebruiken, omdat haar echtgenoot Claus worstelt met zijn gezondheid en zijn publieke functie.

De ultieme erkenning krijgen Margriet en Van Vollenhoven als Beatrix bij haar inhuldiging in 1980 zegt op het echtpaar te rekenen bij de vervulling van haar taak. Dat is voor de buitenwereld misschien een verholde boodschap, maar intimi herkennen meteen de uitgestoken hand. Van Vollenhoven valt, volgens zijn biograaf Dorine Hermans, bijkans van zijn stoel in de Nieuwe Kerk wanneer hij dit hoort. Hij weet dat hij er voortaan echt bij hoort. Het is een bijzonder moment, ook voor Beatrix, die er niet om bekendstaat haar mening vaak te herzien. Zoals prins Claus eens heeft gezegd: 'Als mijn vrouw iets vindt, vindt ze dat haar hele leven.'

De strijd om erkenning die zijn vader voert, speelt ook een belangrijke rol in de ontwikkeling van Bernhard jr. Hij ziet hoeveel moeite zijn vader moet doen om zijn plek te vinden en verzoend te raken met zijn lot, maar ook hoe lastig het is om een leven in het koningshuis te verenigen met maatschappelijke ambitie. Van Vollenhoven is met zijn werk voor de Onderzoeksraad min of meer de wegbereider voor zijn zoons, die ook hun werkplek vinden in de maatschappij: Maurits en Floris in het bedrijfsleven, Pieter-Christiaan en Bernhard als ondernemers. Geen erebaantjes, geen eretitels, ze verdienen hun eigen brood, net als hun vader.

De prinsen trouwen ook allemaal een, zoals dat heet, bur-